

Piše **Mate ĆURIĆ**

NACIONALNI NATJECATELJSKI PROGRAM 56. FESTIVALA IGRANOG FILMA U PULI

Desetka

Po tko zna koji put ponoviti da trka za što većim brojem filmova u Nacionalnom programu pulskog filmskog festivala ima smisla sve dotle dok se statistički to pokazuje opravdanim. Naime, treba imati na umu da je i u vrijeme jugoslavenske filmske produkcije lov na kvantitetu bio dokaz da se "domaćem" filmu posvećuje velika pažnja, a svaki međunarodni uspjeh pothranjivao je tu tezu da se iz jedne takve šire baze može izvući nekoliko solidnih ostvarenja. I tako se uglavnom ta brojka u Puli iz godine u godinu povećavala, sve do magičnih 37 filmova, za što je više zaslužan brzi razvoj tehnike (videa prije svega) i potreba televizije - kao neizostavnog partnera Pule - da sufinanciranjem i kasnijim prebacivanjem na 35-icu za vlastite potrebe snimi svoj zabaavno-filmski sadržaj.

Rekordan broj filmova

Nešto slično se dijelom od tog iskustva koristi i danas, kao i prethodnih godina, s tim što je televizija svojom tehnologijom, filozofijom brzopotrošnih sapunica, uz navalu malih i nezavisnih studija i producenata uspjela do te mjere da se, eto, taj spoj našao kao produkt nacionalne filmske slike Hrvatske u kojoj će 56. Pula bilježiti u svoj spomenar rekordnih 10 filmova, od kojih osam na 35-milimetarskoj vrpici, a dva na HD (High definition) traci. Tek da se spomene da je u vrijeme Festivala jugoslavenskog igranog filma SR Hrvatska, kao domaćin ovom festivalu, organizator i najvećim dijelom sufinancijer, imala najviše četiri filma u Puli te da je taj broj u nezavisnoj državi odavno premašen.

No, što je mnogo važnije, usprkos svim podmetanjima, omalovažavanjima i uspoređivanjima sa susjednim kinematografijama, kao model koji bi Hrvatska trebala slijediti (podilaženju publici pod svaku cijenu), hrvatski je film ustrajao na svom rukopisu, kulturološkoj i identitetskoj potki i dokazivao da od pet-šest, sedam pa do, evo, deset filmova ove godine bar polovica zaslužuje visoke ocjene, nekolicina filmova čak odlične, a gotovo redovno dva-tri filma iz Pule osvoje najrelevantnije svjetske festivalske nagrade i priznanja.

I ne samo to, taj hrvatski model pokazao se ispravnim i na širem području regije gdje je postao vodeći, hrvatski glumci su neizostavni u koprodukcijskim filmovima našeg okruženja, a sve je više sličnih povezivanja i u nastanku samih filmova gdje se više ne podilazi toliko političkom dodvoravanju pa je film neka vrsta ljepila za ovaj raspadnut prostor koji bi ga opet koliko-toliko mogao slijepiti. Naime, nekoliko ovogodišnjih filmova pokazuje da je vrijeme okretanja pravoj Europi i svijetu, a ne samo zapadnom Balkanu.

Je ča je!

Baš zbog toga sam 56. Pulu naslovio jednim europskim i svjetskim hitom "Desetka", u kojemu je eksplodirala Bo Derek sa svojom afrofrizuram i poprsjem koje bi otprilike odgovaralo toj brojci. Dakle, ove se godine u Puli može očekivati slična atmosfera - u krizi ipak malo raskoši, u nedostatku pravog spektakla dovoljno zabave, a u svakoj zabavi uvijek netko bljesne i kasnije se proslavi. Ugodno za uši, lijepo za oči, a filmovi su: Je ča je! Hrvatska od 18. srpnja, kada u Arenu ulazi prvi film iz Nacionalnog programa s 35-

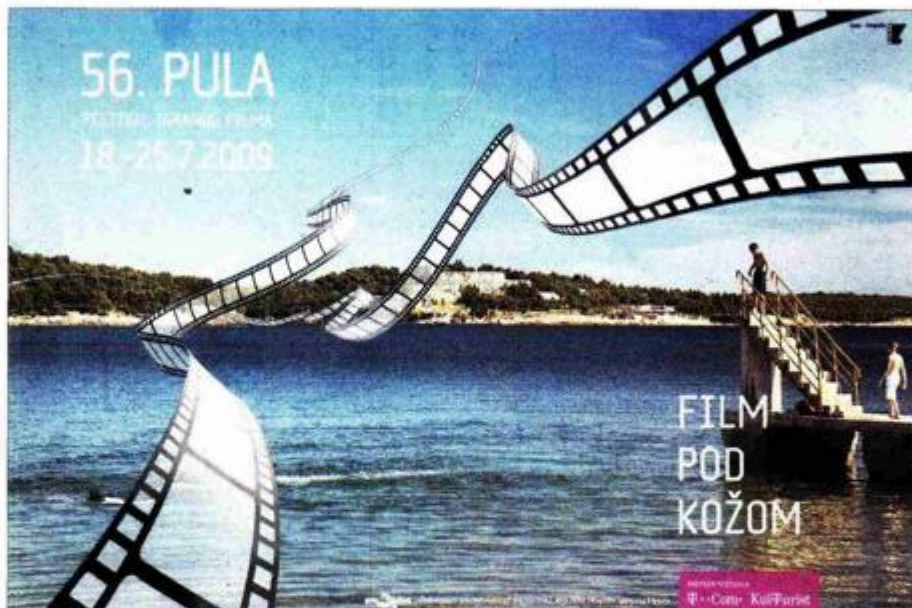
milimetarske vrpce, "Vjerujem u anđele", redatelja i producenta Nikše Sviličića, kreće u potragu za svojim zvijezdama. Već samo spominjanje Sviličića na hrvatskom filmskom nebu izaziva ugodnu pažnju jer nas je na to navikao Ognjen svojim uspješnicama od same pojave u Puli s filmom "Da mi je biti morskog pas" pa sve do "Armina".

Nikšić (Osijek, 1970., diplomirao je na Akademiji dramske umjetnosti režiju, na Fakultetu političkih znanosti novinarstvo i na Filozofskom fakultetu na Odsjeku informacijskih znanosti, a stekao je i doktorat iz informacijskih znanosti) je ovo debitantsko igrano iskustvo, ali treba podsjetiti da je nakon iznenadne smrti Alberta Kapovića baš on preuzeo Hrvatski audiovizualni centar, kao ključno mjesto u kojemu se kuhaju hrvatski filmski specijaliteti. Rekli bismo dobar vjetar u leđa već i s činjenicom da ima čast otvoriti 56. Pulu svojom malomišćanskom groteskom (Komiža) o mjesnom poštaru koji otvara i čita tuđa pisma.

Novost u hrvatskoj filmskoj produkciji

Drugi film su "Zagrebačke priče: Samar, Inkasator, Za Asju...", Najpametnije naselje u državi, Recikliranje, Špansko kontinent, Kanal, Žuti mjesec, Game Over", omnibus grupe redatelja: Nebojša Slijepčević, Igor Mirković, Matija Kluković, Goran Odvorčić, Marko Škobalj, Ivan Ramljak, Branko Ištvančić, Ivan Sikavica, Zoran Sudar, Zvonimir Jurić i Dario Pleić, u produkciji Borisa T. Matića i Propeler filma. Ovo je ipak novina u hrvatskoj filmskoj produkciji i sretan izbor da se na jednom mjestu pokažu i neki dokazuju koliko su im mogućnosti. To je na neki način već potvrdio Goran Odvorčić, čija je igrana epizoda "Ciao Mama" prikazana upravo na 62. Cannesu. Ištvančićev dječji film "Duh u močvari" pobire festivalske nagrade po svijetu, dok ostali kod kuće imaju znatne dokumentarne uspjehe, ali i iskorake u kratkoj igranoj formi, poput Mirkovića.

No, ovo je i podsjetnik na 51. Pulu, kada je također Boris T. Matić započeo s omnibuskim

Program 56. Pule naslovio sam jednim europskim i svjetskim hitom "Desetka", u kojemu je eksplodirala Bo Derek sa svojom afrofrizuram i poprsjem koje bi otprilike odgovaralo toj brojci. Dakle, ove godine u Puli može se očekivati slična atmosfera - u krizi ipak malo raskoši, u nedostatku pravog spektakla dovoljno zabave, a u svakoj zabavi uvijek netko bljesne i kasnije se proslavi. Ugodno za uši, lijepo za oči, a filmovi su: Je ča je!

predstavljanjem u "Sexu, piću i krvoproliću", Matić, Jurić i Nuić, što se pokazalo kao idealna izvidnica da se cijela jedna filmska generacija lansira na filmsko nebo.

"Crnci" u režiji Zvonimira Jurića i Gorana Devića vraćaju ponovo luvu Gregurevića u centar hrvatskog filma, gdje i spada, a pomalo se zadnjih godina gubio u TV-gluparijama, te otvaraju jedan ratni ciklus, hrvatski poslijeratni žanr koji bih komotno mogao nazvati "dimljeni filmovi" - priča o svemu post, a gotovo malo ili nimalo o bitnim uzrocima koji su doveli do tog peteespi žanra. Očito smo godinama navikli na izbjegavanje suštine pa tako činimo i sada. Lakše je biti junak nakon rata, nego kukavica na bojišnici. Dević se u tim temama dokazao u dokumentarnoj formi, a Jurić pak svoj artizam u igranoj već nagovijestio ranije.

Usporedbe

Film "U zemlji čudesa" redatelja i scenarista Dejana Šorka i u hrvatsko-mađarskoj koprodukciji nagovještava novog-starog Šorka već i u činjenici da se film uspoređuje s njegovim ranijim uspješnim iskoracima u "Maloj pljački vlaka" ili u "Oficiru s ružom". Kako bilo, ovaj režiser drži se zlatnog pravila da je najveće umijeće balansirati između umjetničkih zahtjeva kritike i populističke potrebe publike, što je najbolje ilustrirao filmom "Dva igrača s klupe" - aktualno, nepolitično i zabavno. Kao pravi učitelj vodi brigu da na scenu dovede nova lica i talente, a ovdje su to djevojčica Marija Stjepanović i mladi glumac Goran Bogdan.

"Čovjek ispod stola" redateljica Nevena Hitreca i sce-

Izvor nove suradnje u regiji

Evo i primjera: "Metastaze" redateljica Branka Schmidtza i scenarista Ognjena Sviličića, uz glazbu Gorana Bareta i Majki, koji je već prikazan i prikupio tridesetak tisuća gledatelja, što uz pomoć jakog TV marketinga, a što uz problematiku današnje urbane postratne gerile, koja svoje frustracije izliva na nogometnim stadionima i koncertima od kojih se uglavnom hrani politika podjele da bi lakše vladala. Schmidt je već u filmu "Put lubenice" pridobio kritiku koja mu zbog njegovih slavanskih tema s nacionalnim nabojem godinama nije bila sklona pa se očito okrenuo globalnim pitanjima da ova domaća ne bi došla na dnevni red. Nakon ovog filma još mu više plješću.

"Kenjac" redateljica i scenarista Antonija Nuića iščekuje se istom onom nervozom kako se čekao drugi Sviličićev film - da se potvrdi neskriveni talent i da se vidi kuda će ga teme odvesti. Naime, za razliku od Ognjena, koji je dalmatinski ugođaj iz prvog filma mijenjao za bosanski u posljednjem, Nuić se kao rođeni BiH građanin u prvicu "Krvoproliću" bavio zagrebačkim temama, koje sada razrađuje Schmidt, pa se u "Sve džaba" vratio u Bosnu, a u "Kenjcu" pak u rodnu Hercegovinu da se tako svima oduži. Bez sumnje i po ovome se osjeća da je film prošao kroz sarajevsko sito preprodukcije, kao izvora nove suradnje u regiji.

Filmovi na HD-u koje ćemo gledati samo u kinu Valli, ali u ravnopravnoj trci za nagrade, jesu: "Blizine" redateljica i scenarista Zdravka Mustaća i Hrvatskog filmskog saveza, komorna priča iz lifta u kojemu je iz kamere Boris Poljak, a oni pravi pulski filmski zanesenjaci sjetit će se ove dvojice kao udarnih MAFAF-ovaca. Kao deseti film u ukupnom programu je "Penelopa" redateljica i scenarista Bena Ferrisa, u australsko-hrvatskoj koprodukciji, koji je lani bio na jednom od zagrebačkih festivala. Smatram da je njegovo uvrštavanje i svojevrsan poziv našim autorima po svijetu da se udruže, okupe dio dijaspore i time ih uvedu u nacionalnu filmsku priču.

Hrvatska od 18. srpnja, kada u Arenu ulazi prvi film iz Nacionalnog programa s 35-milimetarske vrpce, kreće u potragu za svojim zvijezdama